

WILBUR

VALLEI DER KONINGEN

SMITH

de strijd om een
schitterende
beschaving

X
KANDER

AVONTUUR

VALLEI DER KONINGEN

Ook verschenen van Wilbur Smith bij Xander Uitgevers:

Cirkel van het kwaad (2013)

Ballantyne-serie

Klauw van de valk (2014)

Furie van de valk (2014)

Triomf van de zon (2014)

Egypte-serie

Woestijngod (2014)

Het koningsgraf (2015)

Magiër (2015)

WILBUR SMITH

VALLEI DER
KONINGEN

Uitgegeven door Xander Uitgevers BV
Hamerstraat 3, 1021 JT Amsterdam

www.xanderuitgevers.nl

Oorspronkelijke titel: *River God*
Oorspronkelijke uitgever: Macmillan
Omslagontwerp: Mecob
Omslagbeeld: Getty Images/iStockphoto
Auteursfoto: Francesco Guidicini

Copyright © 1993 Wilbur Smith
Copyright © 2015 voor de Nederlandse taal:
Xander Uitgevers BV, Amsterdam

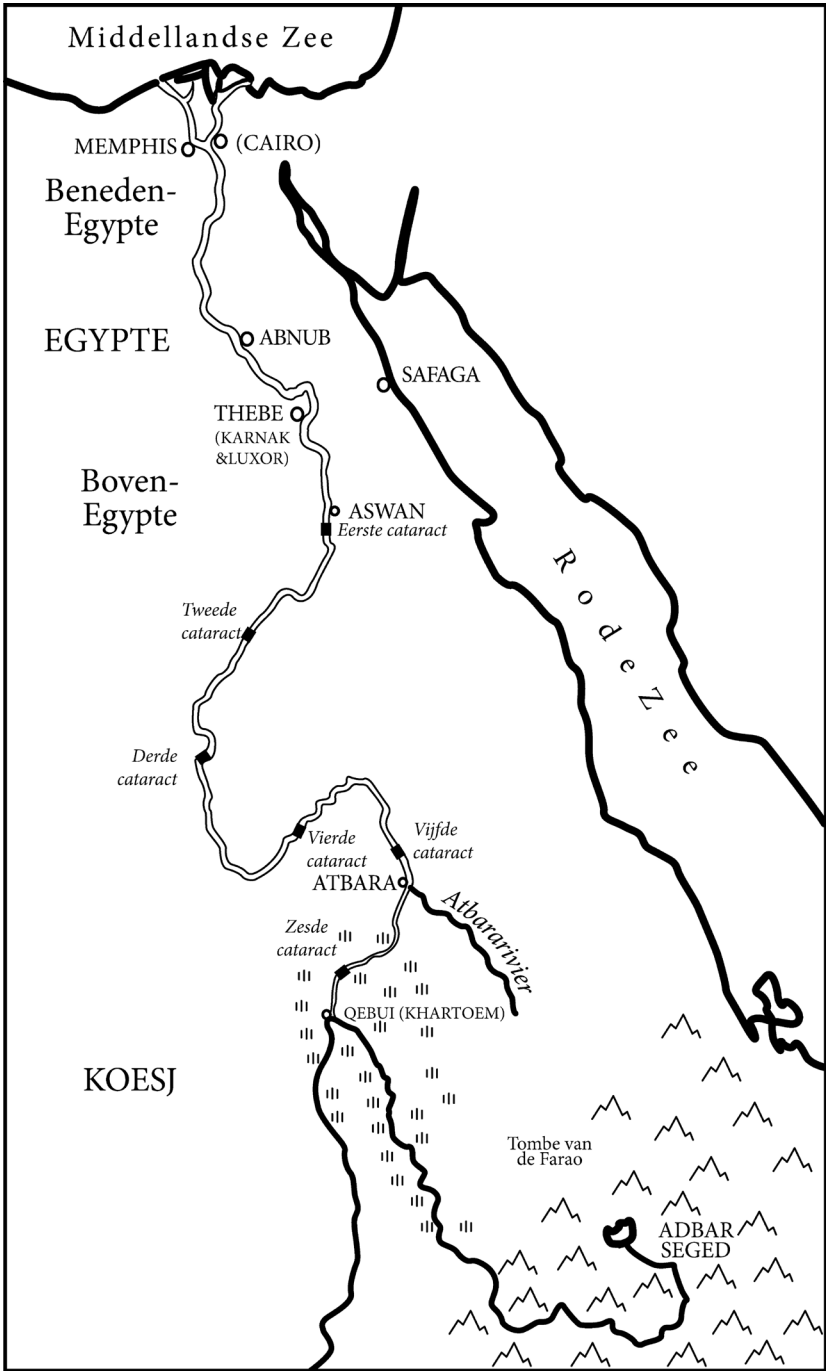
Eerste druk 2015

ISBN 978 94 0160 034 7 | NUR 330

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel
van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Dit boek is voor mijn vrouw Mokhiniso,
het beste dat me ooit is overkomen*

De rivier stroomde traag door de woestijn. Het wateroppervlak leek te gloeien, als gesmolten metaal dat in een stroompje uit een smeltkroes lekt. De lucht rookte van de hitte, want de zon beukte uit alle macht met haar stralen op de aarde, als een kopersmid met zijn hamer. De sombere heuvels aan weerskanten van de Nijl leken te trillen onder de slagen.

Onze boot spoedde zich dicht langs de papyrusbedden. We gingen er zo dicht langs dat het geknars van de emmers van de *sjadoef*, die op de velden werd gebruikt om water mee te putten, hier goed te horen was. Het geluid ging harmonieus samen met het zingen van het meisje op de boeg.

Lostris was veertien jaar. De laatste overstroming van de Nijl was begonnen op dezelfde dag dat zij voor het eerst bloedde, een toeval dat door de priesters van Hapi als uiterst gunstig was uitgelegd. Lostris, de vrouwen-naam die ze toen hadden gekozen ter vervanging van haar meisjesnaam, betekende 'Dochter van de Wateren'.

Ik herinner me dat ze die dag zo levendig was. Ze zou in de volgend jaren nog mooier worden, en waardiger en koninklijker, maar ik had die maagdelijke vrouwelijkheid nooit meer zó krachtig van haar af zien stralen. Iedere man aan boord, zelfs de krijgers op de roeibanken, was zich ervan bewust. Niemand van ons kon zijn blik van haar afhouden. Ze maakte me zeer bewust van mijn tekortkomingen en vervulde me tegelijkertijd met een diep verlangen. Ik ben dan wel een eunuch, maar ik werd pas gecastreerd nadat ik de vreugde van het vrouwenlichaam had leren kennen.

'Taita,' riep ze naar me. 'Zing met me mee!' Toen ik gehoorzaamde glimlachte ze van plezier. Mijn stem was een van de redenen dat ze me dicht in de buurt hield, als dat tenminste kon. Mijn tenorstem vulde haar sopraan perfect aan. We zongen een oud boeren liefdesliedje dat ik haar had geleerd, en dat altijd een van haar favorieten was geweest:

Mijn hart fladdert op als een gewonde kwartel
als ik het gezicht van mijn geliefde zie

en mijn wangen gloeien als de ochtendlucht
in de zonneschijn van zijn glimlach...

Een stem vanaf de achtersteven mengde zich met de onze. Het was een mannenstem, diep en krachtig, maar hij miste de helderheid en puurheid van die van mij. Als je mijn stem vergelijkt met een lijster die de ochtend-schemering begroet, was deze andere stem een jonge leeuw.

Lostris draaide haar hoofd en haar glimlach blikkende nu als de zonnestralen op het wateroppervlak van de Nijl. Hoewel de man die ze die stralende glimlach toewierp mijn vriend was, misschien zelfs mijn enige echte vriend, voelde ik toch het bittere gal van de afgunst achter in mijn keel branden. Toch dwong ik mezelf om ook naar Tanus te glimlachen zoals zij dat deed: met liefde.

Tanus vader, Pianki, heer Harrab, was een van de belangrijkste Egyptische edelen geweest, maar zijn moeder was de dochter van een bevrijde Tehenuslaaf geweest. Zij was blond geweest, met blauwe ogen, zoals velen van haar volk. Ze was aan moeraskoorts gestorven toen Tanus nog een kind was, dus mijn herinnering aan haar was niet perfect. De oude vrouwen wisten echter te vertellen dat er in de twee koninkrijken niet vaak zo'n schoonheid werd gezien.

Tanus' vader had ik wel goed gekend. Ik had hem bewonderd voordat hij zijn grote fortuin en enorme landgoederen kwijtraakte. Hij was ooit bijna net zo rijk geweest als de Farao zelf. Hij was donker geweest, met Egyptische ogen met de kleur van gepolijst obsidiaan. Het was een man geweest die het meer van zijn kracht dan van zijn schoonheid moest hebben, maar hij had een gul en edel hart gehad. Sommigen zouden misschien zelfs zeggen dat hij te gul en te goed van vertrouwen was geweest, want hij was arm gestorven. Zijn hart was gebroken door mensen die hij als vrienden had beschouwd. Hij stierf alleen in het donker, afgesneden van het zonlicht van de gunst van de Farao.

Het leek erop dat Tanus van beide ouders het beste had geërfd, afgezien dan van aardse rijkdom; wat zijn aard en kracht betreft leek hij op zijn vader, in schoonheid op zijn moeder. Waarom vond ik het dan zo erg dat mijn meesteres van hem hield? Ik hield ook van hem, en gecastreerd als ik ben wist ik ook wel dat ik haar nooit voor mezelf zou kunnen hebben, zelfs niet als ik een betere positie had gehad dan die van slaaf. Het ligt echter in de menselijke natuur om te verlangen naar wat men niet kan hebben, en dus droomde ik van het onmogelijke.

Lostris zat op haar kussen op de boeg met haar slavinnetjes aan haar voeten. Het waren twee zwarte meisjes uit Koesj, soepel als panthers. Ze waren volkomen naakt, afgezien van de gouden halsbanden om hun nek. Lostris

zelf droeg slechts een rok van gebleekt linnen, brandschoon en wit als de vleugel van een zilverreiger. De huid van haar bovenlichaam, gestreeld door de zon, had de kleur van het geoliede cederhout uit de bergen voorbij By-blos. Haar borsten hadden het formaat en de vorm van rijpe vijgen die klaar zijn om geplukt te worden; haar tepels leken op roze edelstenen.

Ze had de pruik die ze formeel moest dragen afgezet. Haar eigen haar was opzij gekamd. Het viel in een dikke donkere streng over een van haar borsten. De schuine stand van haar ogen werd geraffineerd benadrukt door een laagje zilvergroen malachietpoeder dat op haar bovenste oogleden was opgebracht. Haar ogen waren ook groen, maar dan het donkerder en helderder groen van het Nijlwater dat tijdens de overstroming al het kostbare slib heeft afgezet en die last kwijt is. Tussen haar borsten hing aan een gouden ketting een Hapifiguurtje. Het beeldje van de godin van de Nijl was uitgevoerd in goud en lapis lazuli. Het was een prachtstuk. Uiteraard, want ik had het zelf voor haar gemaakt.

Plotseling tilde Tanus zijn rechterhand omhoog, gebald tot een vuist. Onmiddellijk hielden alle mannen op met roeien. Ze staken de bladen van hun peddels omhoog in de lucht; ze blonken in het zonlicht terwijl het water eraf drupte. Toen duwde Tanus de stuurriem krachtig opzij, en de roeiers aan bakboordzijde staken hun peddels diep in het water en roeiden achterwaarts, waarmee ze kleine draaikolkjes in het water maakten. De mannen aan stuurboord roeiden krachtig vooruit, en de boot draaide zo scherp dat het dek alarmerend scheef kwam te hangen. Toen roeiden alle mannen weer tegelijk in dezelfde richting en de boot schoot vooruit. De scherpe boeg, waarop de ogen van Horus geschilderd waren, duwde de dichte bosjes papyrusriet opzij en de boot baande zich een weg vanuit de stroom van de rivier naar het rustige water van de lagune achter de rietkragen.

Lostris brak haar lied af en hield haar hand boven haar ogen om tegen de zon in vooruit te kunnen kijken. ‘Daar zijn ze!’ riep ze, en wees met een gracieus handje. De andere boten van Tanus’ eskader lagen uitgeworpen als een net voor de zuidelijke toegang tot de lagune, waardoor het onmogelijk daarlangs naar de grote rivier te ontsnappen.

Natuurlijk had Tanus voor zichzelf de noordkant gekozen, want hij wist dat de jacht hier het hevigst zou zijn. Ik wenste dat het niet zo was. Niet dat ik een lafaard ben, maar ik moet altijd rekening houden met de veiligheid van mijn meesteres. Ze had zich slechts dankzij veel intriges een plekje aan boord van de Adem van Horus verworven – intriges waarin ze mij, zoals altijd, diep betrokken had. Als haar vader erachter zou komen – en dat zou hij zeker doen – dat zij aanwezig was geweest op de plek waar de jacht zich in alle hevigheid afspeelde, zou dat voor mij al problemen genoeg opleveren, maar als hij ook nog te weten kwam dat ik ervoor verantwoordelijk was dat zij de hele dag in

het gezelschap van Tanus was geweest, kon zelfs mijn bevoorrechte positie me niet beschermen tegen zijn toorn. De instructies die hij me met betrekking tot deze jongeman had gegeven waren ondubbelzinnig.

Ik leek echter de enige aan boord van de Adem van Horus te zijn die zich zorgen maakte. De anderen trilden van opwindning. Tanus maande de roeiers met een ferm handgebaar om te stoppen met roeien. De boot gleed nog even verder en kwam toen tot stilstand. We lagen lichtjes deinend op het groene water, waarvan het oppervlak zo glad was dat ik toen ik overboord keek mijn weerspiegeling haarscherp terug zag kijken. Zoals altijd werd ik getroffen door hoe goed mijn schoonheid door de jaren heen bewaard was gebleven. Ik vond mijn gezicht mooier dan de helderblauwe lotusbloemen waardoor het in het water werd omlijst. Ik kon mezelf echter maar kort bewonderen, want de bemanning was druk in touw.

Een van Tanus' stafofficieren hees diens persoonlijke vaandel naar de top van de mast. Er stond een krokodil op afgebeeld, met zijn grote gekamde staart recht overeind en zijn kaken van elkaar. Alleen een officier met de rang van Beste van Tienduizend mocht een eigen vaandel hebben. Tanus had die rang al bereikt voor zijn twintigste verjaardag. Bij zijn promotie had hij tevens het bevel gekregen over de Blauwe Krokodildivisie van de elite-wacht van de Farao.

Het vaandel hoog in de mast was het teken dat de jacht zou beginnen. De rest van het eskader, dat aan de horizon van de lagune lag en klein leek door de afstand, begon ritmisch te peddelen. De riemen gingen op en neer als de vleugels van ganzen in volle vlucht, glinsterend in het zonlicht. Vanaf hun achtersteven verspreiden de golfjes van hun kielzog zich over het gladde water. De voren die zij trokken waren nog lang zichtbaar aan het wateroppervlak, alsof ze in klei waren gevormd.

Tanus liet de gong over de achtersteven zakken. Het was een lange bronzen buis. Het einde ervan verdween net onder water. Als er met een eveneens bronzen hamer op werd geslagen, zouden de schrille, resonerende klanken zich door het water verspreiden, en onze prooi hevig doen schrikken. Die schrik zou, zo wist ik, en dat was niet goed voor mijn gemoedsrust, gemakkelijk kunnen omslaan in een moordzuchtige razernij.

Tanus lachte naar me. Ondanks zijn eigen opwindning had hij mijn zorgen opgemerkt. Voor een grofgebekte soldaat had hij een ongewone opmerkingsgave. 'Kom maar hierboven staan, Taita!' beval hij. 'Jij mag op de toren op de achtersteven voor ons op de gong slaan. Dan denk je tenminste even niet aan de veiligheid van je eigen mooie huidje.'

Ik was gekwetst door zijn luchthartigheid, maar opgelucht door de uitnodiging, want de stellage op de achtersteven torende hoog boven het water uit. Zonder door gehaastheid mijn waardigheid te verliezen, deed ik wat hij

me opgedragen had. Toen ik langs hem liep, stopte ik even om hem streng toe te spreken: 'Let op de veiligheid van mijn meesteres, hoor je me, jongen? Moedig haar niet aan tot roekeloos gedrag, want ze is net zo wild als jij.' Ik kon zo tegen deze illustere commandant van tienduizend mannen spreken omdat hij eens mijn leerling was geweest. Ik had mijn stok meer dan eens hard op zijn krijgshaftige billen laten neerkomen. Hij grijnsde nu net zo naar me als hij indertijd had gedaan: eigenwijs en brutaal.

'De dame is veilig in mijn handen, dat verzeker ik je, oude vriend. En geloof me, er niets waarvan ik meer zou genieten.' Ik liet het na hem bestraffend toe te spreken over zijn weinig respectvolle woorden, want ik had toch wel wat haast om mijn plaats op de toren in te nemen. Daarvandaan keek ik toe hoe hij zijn boog oppakte.

Die boog was nu al beroemd bij het hele leger, of eigenlijk zelfs langs de hele rivier, van de cataracten tot de zee. Ik had hem voor hem ontworpen toen hij ontevreden was geworden over de nietige wapens waarmee hij het tot dan toe had moeten doen. Ik had voorgesteld om eens te proberen een boog te maken van ander materiaal dan die zwakke houtsoorten die in onze nauwe riviervallei groeien; misschien met exotische houtsoorten, zoals het kernhout van de olijfboom uit het land van de Hettieten of het ebbenhout uit Koesj, of nog vreemdere materialen, bijvoorbeeld de hoorn van een neushoorn of de ivoren slagand van een olifant.

Zodra we het probeerden, stuitten we op talloze problemen, waarvan het eerste was dat al deze exotische materialen zo breekbaar waren. In hun natuurlijke toestand kon geen ervan worden gebogen zonder te breken, en slechts de grootste en daardoor duurste olifantstand was groot genoeg om er een volledige boog uit te snijden. Ik loste deze beide problemen op door het ivoor van een kleinere tand te splijten en deze dunnere stukken aan elkaar te lijmen tot ze een volledige boog vormden die groot en zwaar genoeg was. Helaas was de boog zo stijf dat geen enkele man hem kon spannen.

Toen ik zo ver was gekomen, was het echter een gemakkelijke en logische stap om alle vier onze gekozen materialen in lagen aan elkaar te plakken – olijfhout, ebbenhout, neushoornhoorn en ivoor. Natuurlijk gingen hieraan maanden van experimenteren met deze materialen en diverse soorten lijm om ze bij elkaar te houden vooraf. We slaagden er nooit in een lijm te maken die sterk genoeg was. Ten slotte loste ik dit laatste probleem op door de hele boog met elektrumdraad te omwinden zodat hij niet uit elkaar kon vliegen. Ik liet Tanus door twee grote mannen helpen het draad er met vereende krachten omheen te draaien terwijl de lijm nog heet was. Toen de lijm was afgekoeld, was er een bijna volmaakte combinatie van kracht en soepelheid tot stand gekomen.

Daarna sneed ik stroken uit de ingewanden van een grote leeuw met zwarte manen die Tanus met zijn oorlogsspeer met bronzen blad in de woestijn had gedood. De stroken looide ik en ik draaide ze in elkaar om er een boogpees van te vormen. Het resultaat was deze glanzende boog, die zo uitzonderlijk krachtig was dat er onder de honderden die het hadden geprobeerd slechts één was die hem volledig kon spannen.

Bij de standaardtechniek van boogschieten zoals die door legerinstructeurs wordt onderwezen, gaat de schutter recht tegenover het doelwit staan, trekt de op de boog gezette pijl naar het borstbeen, richt, blijft gedurende een bepaalde tijd in die stand staan, en schiet de pijl vervolgens op commando af. Zelfs Tanus had echter niet de kracht om deze boog te spannen en vast op het doel gericht te houden. Hij was gedwongen een volledig nieuwe techniek te ontwikkelen. Hij stond zijdelings ten opzichte van het doelwit en keek er over zijn linkerschouder naar. Daarna bracht hij de boog met uitgestrekte linkerarm omhoog en trok met een krampachtige ruk de pijl terug tot het gevederde uiteinde zijn lippen raakte en de spieren van zijn armen en borst gezwollen waren van de inspanning. Op het moment dat de boog volledig gespannen was, liet hij los, ogenschijnlijk zonder te mikken.

In het begin vlogen zijn pijlen in het rond als wilde bijen die de korf verlaten, maar hij oefende maandenlang dag in, dag uit. De vingers van zijn rechterhand raakten ontveld en bloedden door het schuren van de boogpees, maar ze genazen en werden eeltig. De binnenkant van zijn linkeronderarm had blauwe plekken en was geschaafd op de plekken waar de pees bij het loslaten van de pijl langs schuurde, maar ik maakte een leren armbeschermer voor hem die dat voorkwam. En Tanus bleef voor de doelwitten staan en oefende en oefende.

Zelfs ik verloor mijn vertrouwen erin dat hij ooit goed met het wapen zou leren schieten, maar Tanus wist niet van opgeven. Langzaam, heel langzaam leerde hij het wapen beheersen, tot hij ten slotte zo bedreven raakte dat hij drie pijlen met zo'n snelheid kon afschieten dat ze alle drie tegelijk in de lucht waren. Minstens twee van de drie troffen het doelwit: een koperen schijf ter grootte van een mannenhoofd dat zich op vijftig passen afstand van Tanus bevond. De kracht van de pijlen was zo groot dat ze het metaal, dat zo dik was als mijn pink, gemakkelijk doorboorden.

Tanus noemde zijn wapen Lanata, dat heel toevallig de oude kinder-naam van mijn meesteres was. Nu stond hij op de voorstevan met de vrouw naast hem en de naar haar vernoemde boog in zijn linkerhand. Ze vormden een prachtig paar, maar voor mijn gemoedsrust op een te zeer in het oog springende manier.

Ik riep hard: 'Meesteres! Kom onmiddellijk hier terug! Het is daar onveilig.' Ze verwaardigde zich zelfs niet om over haar schouder te kijken, maar

maakte achter haar rug een gebaar naar me. Ieder bemanningslid van de galei zag het; de brutaalsten onder hen bulderden van het lachen. Een van die kleine, zwarte hellevegen die haar dienstmaagden waren, moest het Los-tris hebben geleerd. Het was een gebaar dat meer paste bij de dames in de herbergen langs de rivier dan bij de hooggeboren dochter van het Huis van Intef. Ik overwoog tegen haar gedrag te protesteren, maar zag onmiddellijk af van zo'n lichtvaardig optreden, want mijn meesteres laat zich slechts in bepaalde stemmingen de les lezen. In plaats daarvan sloeg ik met genoeg kracht op de bronzen gong om mijn ergernis te verbergen.

Het schrille, weergalmende geluid verspreidde zich over het glasachtige water van de lagune. Onmiddellijk was de lucht vervuld van het geruis van vleugels, en het leek alsof er een schaduw over de zon werd geworpen toen een uitgestrekte wolk watervogels zich uit de papyrusbedden, de verborgen poelen en het open water in de lucht verhief. Er waren wel honderd soorten: zwart-witte ibissen met hun gierachtige koppen die gewijd waren aan de godin van de rivier; vluchten snaterende ganzen met een roodbruin verenkleed en een robijnrood vlekje midden op hun borst; groenblauwe of nachtzwarze reigers met snavels als zwaarden en een zware vleugelslag; en eenden in zo'n verscheidenheid en in zulke aantallen dat het bijna niet te geloven was.

De jacht is een van de populairste bezigheden van de Egyptische adel, maar die dag hadden we een andere prooi op het oog. Op dat moment zag ik ver voor me uit het glazige wateroppervlak hevig in beroering komen. De moed zonk mij in de schoenen, want ik wist welk angstaanjagend beest zich daar had bewegen. Tanus had het ook gezien, maar zijn reactie verschilde geheel van de mijne. Hij sperde zijn mond open als een jachthond en slaakte een luide kreet. Zijn mannen schreeuwden met hem mee en bogen zich over hun roeispanten. De Adem van Horus schoot naar voren als een van de vogels die de hemel boven ons verduisterden. Mijn meesteres gilte van opwinding en sloeg met haar kleine vuist op Tanus' gespierde schouder.

Het water kolkte nog een keer en Tanus gebaarde zijn roergangers de beweging te volgen, terwijl ik op de gong bleef hameren om mijn moed op te vijzelen. We bereikten de plek waar we het laatst beweging hadden gezien en het vaartuig kwam tot stilstand, terwijl iedere man op het dek gretig in het rond staarde.

Alleen ik keek recht vooruit over de achtersteven. Het water onder de romp was ondiep en bijna even helder als de lucht boven ons. Ik krijste even luid en schrill als mijn meesteres had gedaan en sprong achteruit van de reling vandaan: het monster zat recht onder ons.

Het nijlpaard is de vriend van Hapi, de godin van de Nijl, en we mochten er alleen met speciale ontheffing op jagen. Om die te verkrijgen had

Tanus die morgen in de tempel van de godin gebeden en er een offer gebracht, met mijn meesteres aan zijn zijde. Natuurlijk is Hapi haar schutsgodin, maar ik betwijfel of dat haar enige reden was om zo gretig aan de plechtigheid deel te nemen.

Het beest dat ik nu onder ons zag, was een enorme oude stier. In mijn ogen leek hij zo groot als onze galei. Hij liep log over de bodem van de lagune, met bewegingen die werden vertraagd door de trek van het water, zodat hij op een wezen uit een nachtmerrie leek. Hij wierp met zijn hoeven wolkjes modder omhoog zoals een wilde spiesbok zand doet opstuiven als hij door de woestijn rent.

Tanus keerde de boot met de stuurriem en we voeren snel achter de stier aan. Maar zelfs met die trage, onnatuurlijke galop verwijderde hij zich snel van ons. Zijn donkere omtrek vervaagde in de groene diepte van de lagune voor ons.

‘Trekken! Bij Seths stinkende adem, trekken!’ brulde Tanus tegen zijn mannen, maar toen een van zijn officieren de zweep met knopen uitschudde, fronste Tanus zijn wenkbrauwen en schudde zijn hoofd. Ik heb nog nooit gezien dat hij de zweep liet gebruiken als het niet gerechtvaardigd was.

Plotseling kwam de stier voor ons boven water. Hij blies een grote wolk stinkende stoom uit zijn longen. We werden overspoeld door de stank, hoewel hij ruim buiten het bereik van onze pijlen was. Een ogenblik vormde zijn rug een glanzend granieten eiland in de lagune, toen haalde hij fluitend adem en dook onder, terwijl het water zich wervelend boven hem sloot.

‘Erachteraan!’ brulde Tanus.

‘Daar is hij,’ riep ik, terwijl ik over de verschansing wees. ‘Hij komt terug.’

‘Goed gezien, oude vriend,’ riep Tanus lachend naar me. ‘We maken nog weleens een krijger van je.’ Dat was een belachelijk idee, want ik ben een schrijver, een wijze en een kunstenaar. Mijn heldendaden spelen zich in mijn geest af. Niettemin voelde ik een schokje van plezier, zoals altijd wanneer Tanus mij prijst, en voorlopig werd mijn angst verdrongen door de opwinding van de jacht.

Zuidelijk van ons namen de andere galeien van het eskader nu ook aan de jacht deel. De priesters van Hapi hadden nauwkeurig geteld hoeveel van deze grote dieren zich in de lagune bevonden en ze hadden toestemming gegeven er voor het komende feest van Osiris vijftig te doden. Daardoor zouden er in de kudde van de godin in de tempellagune nog driehonderd dieren overblijven, een aantal dat de priesters als ideaal beschouwden om de waterwegen niet door onkruid te laten dichtgroeien, te voorkomen dat de papyrusbedden zich over het bouwland zouden verspreiden en een regelma-

tige aanvoer van vlees naar de tempel te garanderen. Het was alleen de priesters zelf toegestaan om buiten de tien dagen die het feest van Osiris duurde, nijlpaardenvlees te eten.

De jacht verspreidde zich nu over het water alsof de schepen een ingewikkelde dans uitvoerden. Ze zigzagden en draaiden pirouettes terwijl de dol geworden beesten voor hen uit vluchtten en af en toe blazend en knorrend bovenkwamen om daarna weer onder water te verdwijnen. Toch duurde iedere duik korter dan de vorige, en ze kwamen steeds vaker boven water. Hun longen raakten leeg en ze hadden geen tijd om die weer volledig te vullen voordat de achtervolgende schepen weer dichterbij hen waren gekomen en ze gedwongen waren weer te duiken. Ondertussen bleven de bronzen gongs in de toren op de achtersteven van alle galeien weergalmen, en het geluid vermengde zich met de opgewonden kreten van de roeiers en de aansporingen van de roergangers. Ik merkte dat ik in het wilde tumult en de verwarring met de bloeddorstigsten van hen meeschreeuwde en meejuichte.

Tanus had zijn aandacht volledig op de eerste en grootste stier gericht. Hij negeerde de wijfjes en de jongere dieren die binnen boogshot boven water kwamen en volgde het grote dier bij al zijn grillige bewegingen, en de boot was iedere keer dat het boven water kwam dichterbij het nijlpaard. Zelfs in mijn opwindning kon ik alleen maar bewondering hebben voor de vaardigheid waarmee Tanus de Adem van Horus bestuurde en voor de manier waarop de bemanning op zijn signalen reageerde. Maar hij had dan ook de gave om het allerbeste te halen uit degenen over wie hij het bevel voerde. Hoe zou hij anders zonder fortuin of machtige beschermheer zo snel zo'n hoge rang hebben kunnen bereiken? Wat hij had bereikt, had hij op eigen kracht bereikt, ondanks de schadelijke invloed van verborgen vijanden die hem zo veel mogelijk hadden tegengewerkt.

Plotseling dook de stier op nog geen dertig passen van de boeg vandaan uit het water omhoog. Hij glansde in het zonlicht, monsterlijk zwart en vreesaanjagend, en wolken stoomachtige damp sloegen uit zijn neusgaten naar buiten, zoals bij dat wezen uit de onderwereld dat het hart verslindt van degenen die in de ogen van de goden tekortgeschoten zijn.

Tanus had een pijl op de boog gezet, bracht Lanata omhoog en schoot in hetzelfde korte ogenblik. De grote boog liet zijn angstaanjagende muziek horen en de pijl schoot weg met een snelheid die voor het menselijk oog nauwelijks was waar te nemen. Terwijl hij nog sissend door de lucht vloog, werd hij al gevolgd door een tweede en een derde pijl. De boogpees zoemde als een luit en de ene pijl na de andere trof doel. De stier brulde toen de pijlen zich met hun volle lengte in zijn brede rug boorden en hij dook opnieuw onder.

Dit waren projectielen die ik speciaal voor deze gelegenheid had vervaardigd. De pijlveren waren vervangen door kleine dobbers van baobabhout, die ook door de vissers worden gebruikt om hun netten drijvend te houden. Ze werden over het uiteinde van de pijlschacht geschoven, zodat ze tijdens de vlucht vastzaten, maar losraakten zodra het beest dook en ze onder water trok. Ze waren aan de bronzen pijlpunt bevestigd met een fijne linnen draad die om de schacht was gewonden, en als de dobber eenmaal los was, wikkelde de draad zich af. Nu de stier onder water vluchtte, schoten de drie kleine dobbers naar de oppervlakte en deinden achter hem aan. Ik had ze heldergeel geschilderd zodat ze duidelijk zichtbaar waren en het onmiddellijk duidelijk was waar de stier zich bevond, ook al was hij diep onder water.

Tanus kon daardoor anticiperen op de bewegingen van de stier en hem door de Adem van Horus snel laten onderscheppen en weer een stel pijlen in de glinsterende, zwarte rug schieten als het dier uit het water omhoogkwam. De stier voerde nu een guirlande van mooie gele kurken in zijn kielzog, en het kolkende water kleurde rood van het bloed. Ondanks de intense emoties van het moment voelde ik toch elke keer dat het geteisterde dier brullend naar de oppervlakte kwam en weer door een regen van de dodelijk sissende pijlen werd getroffen medelijden met hem. Mijn medeleven werd niet gedeeld door mijn jonge meesteres, die volkomen in de jacht opging en schreeuwde van de heerlijke angst en opwinding ervan.

Weer kwam de stier vlak voor ons boven water, maar deze keer met zijn kop naar de Adem van Horus toegekeerd, terwijl het schip op hem afvoer. Zijn bek was zo wijd opengesperd dat ik tot diep in zijn keel kon kijken. Het was een tunnel van helderrood vlees die gemakkelijk een man zou kunnen verzwelgen. Er stonden zulke rijen tanden in zijn kaken dat mijn adem stokte en er een koude huivering over mijn rug liep. In zijn onderkaak waren het enorme ivoren sikkels die tot doel hadden de harde, taaie stengels van het staande papyrusriet te oogsten, en in zijn bovenkaak waren het glinsterende witte zuilen zo dik als mijn pols, die net zo gemakkelijk het hout van de romp van de Adem van Horus zouden kunnen doorklieven als ik een maïskoek zou kunnen doorbijten. Ik had onlangs de gelegenheid gehad het lijk van een boerenvrouw te onderzoeken die, terwijl ze langs de rivieroever papyrusriet aan het snijden was, een vrouwtjesnijlpaard had gestoord dat net een kalf had geworpen. De vrouw was zo keurig in tweeën gesneden dat het leek alsof het met een zeer scherp bronzen mes was gedaan.

Nu kwam dit razende monster met zijn muil vol met deze glinsterende tanden op ons af. Ik was versteend van angst, hoewel ik hoog in de toren ver buiten zijn bereik was.

Tanus schoot nog een pijl af, die recht zijn gapende keel binnenvloog, maar de stier leed al zo verschrikkelijk veel pijn dat hij deze nieuwe verwonding, die hem uiteindelijk fataal zou moeten worden, niet leek op te merken. Hij zette zonder aarzeling de aanval op de boeg van de Adem van Horus in, en uit zijn gemartelde keel steeg een angstaanjagend gebrul van woede en dodelijke pijn op dat zo luid was dat er diep in zijn strot een slagader sprong en er stralen bloed uit zijn geopende bek gutsten. Het spuitende bloed veranderde in het zonlicht in wolken van rode mist die tegelijkertijd prachtig en afschuwelijk waren om te zien. Toen ramde de stier met volle kracht de boeg van onze galei.

De Adem van Horus sneed door het water met de snelheid van een rennende gazelle, maar de stier was in zijn woede nog sneller, en zijn lijf was zo massief dat het leek alsof we op een rotsige kust aan de grond waren gelopen. De roeiers werden vanaf hun banken languit op de bodem geworpen en ikzelf werd met zo'n kracht tegen de reling van de toren geslingerd dat de lucht uit mijn longen werd geperst en ik een doordringende pijn in mijn borst voelde.

Ondanks dat ongemak maakte ik me echter alleen maar zorgen om mijn meesteres. Door mijn tranen van pijn heen zag ik dat ze door de schok naar voren geslingerd werd. Tanus strekte zijn armen uit om haar te redden, maar ook hij was door de botsing uit zijn evenwicht gebracht en de boog in zijn linkerhand hinderde hem. Hij kon haar alleen een ogenblik afremmen, maar toen wankelde ze bij de reling terwijl ze, boven het water achterovergebogen, wanhopig met haar armen rondmaaide.

'Tanus!' schreeuwde ze, en ze stak één hand naar hem uit. Hij hervond zijn evenwicht met de souplesse van een acrobaat en probeerde haar hand te grijpen. Een ogenblik raakten hun vingers elkaar, toen leek het of ze weggeplukt werd en sloeg ze overboord.

Vanaf mijn hoge plaats op de achtersteven kon ik haar val met mijn blik volgen. Ze maakte een salto in de lucht als een kat en haar witte rok wapperde omhoog, zodat haar prachtige dijen helemaal ontbloot werden. Haar val leek wel een eeuwigheid te duren, en mijn gekwelde kreet vermengde zich met haar wanhopige gejammer.

'Mijn kindje!' riep ik. 'Mijn kleine meid!' Want ik was er zeker van dat ze verloren was. Het leek alsof haar hele leven, zoals ik het had meegemaakt, zich opnieuw voor mijn ogen afspeelde. Ik zag haar opnieuw als waggelende peuter en hoorde weer de uitingen van genegenheid die ze mij, haar adorerende verzorger, als baby had geschonken. Ik zag haar opgroeien tot vrouw en herinnerde me ieder vreugdevol en verdrietig moment dat ze me had bezorgd. Ik hield in die seconde waarin ik haar verloor meer van haar dan in die veertien lange jaren ervoor.

Ze viel op de brede, met bloed bespatte rug van de woedende stier, en een ogenblik bleef ze daar languit liggen, als een menselijk offer op het altaar van de een of andere obscene religie. De stier tolde razendsnel rond, steeg hoog uit het water op, draaide zijn enorme, misvormde kop naar achteren en probeerde met zijn bek bij haar te komen. Zijn bloeddorlopen varkensoogjes staarden met de waanzin van zijn woede naar haar, en zijn grote kaken klaptten op elkaar terwijl hij naar haar hapte.

Op de een of andere manier lukte het Lostris zich te vermennen en zich vast te klampen aan een paar van de pijlen die als handvatten uit de brede rug van de stier omhoogstaken. Ze bleef met haar armen en benen wijd gespreid liggen. Ze schreeuwde nu niet meer en moest al haar handigheid en kracht aanwenden om in leven te blijven. Die kromme ivoren tanden klaptten op elkaar als de zwaarden van duellerende krijgers. Bij iedere beet leken ze haar met slechts een vingerdikte te missen. Ik verwachtte ieder moment dat een van haar prachtige ledematen zou worden gesnoeid als een tere loot van een wijnstok en dat haar zoete jonge bloed zich zou vermengen met het dierlijke bloed dat in stromen uit de wonden van de stier gutste.

Op de voorstevan herstelde Tanus zich snel. Ik zag heel even zijn gezicht en het was een verschrikkelijke aanblik. Hij gooide de nu nutteloos geworden boog neer, greep het gevest van zijn zwaard en rukte het uit de schede van krokodillenhuid. Het glinsterende bronzen blad was zo lang als zijn arm en de randen ervan waren zo scherp gewet dat hij de haartjes van de rug van zijn hand ermee zou kunnen afscheren.

Hij sprong op het dolboord en bleef daar een ogenblik balancerend staan, terwijl hij naar de wilde wentelingen van de dodelijk gewonde stier in het water onder hem keek. Toen zette hij zich af en dook als een neerschietsende valk naar beneden, terwijl hij het zwaard, dat hij met beide handen vasthad, met de punt naar beneden richtte.

Hij landde schrijlings op de dikke nek van de stier, alsof hij op het punt stond op het dier de onderwereld binnen te rijden. Zijn volle lichaamsgewicht en de snelheid van zijn wilde sprong zaten achter het zwaard toen hij toestootte. Het blad werd onder aan de kop voor de helft in de nek van het nijlpaard gedreven en terwijl hij als een ruiter op het dier zat, wrikte en duwde Tanus het scherpe brons er dieper in. De stier raakte door het doller door de zwaardsteek. Deze nieuwe uitbarsting stelde alles wat hij tot nu toe had gedaan in de schaduw. De stier bracht het grootste deel van zijn enorme lijf uit de lagune omhoog, schudde zijn kop heen en weer en wierp zware plenzen water zo hoog de lucht in dat ze met een klap op het dek van de galei neerkwamen en als een gordijn het tafereel bijna aan mijn geschokte blik onttrokken.

Ik bleef door het watergordijn heen naar het paar kijken dat op de rug van het monster genadeloos heen en weer geslingerd werd. De schacht van

een van de pijlen die Lostris vasthield, brak af en ze werd bijna van de rug van het beest geslingerd. Was dat gebeurd, dan zou ze zeker door de stier zijn aangevallen en door die ivoren tanden in bloedige flarden gereten zijn. Tanus stak zijn linkerarm naar achteren, greep haar vast en hield haar op haar plaats, terwijl hij met zijn rechterarm het bronzen blad steeds dieper in de nek van de stier bleef wrikken.

Omdat hij niet bij hen kon komen, beet het nijlpaard in zijn eigen zijden en bracht zichzelf gruwelijke, gapende wonden toe waardoor het water vijftig meter rondom de galei rood gekleurd werd en zowel Lostris als Tanus van top tot teen met het rondspuitende bloed bedekt werden. Hun gezicht veranderde in groteske maskers waarin hun ogen wit oplichtten.

Door de heftige doodsstrijd van de stier waren ze ver van de zijkant van de galei vandaan gevoerd. Ik was de eerste aan boord die zijn tegenwoordigheid van geest herwon. Ik schreeuwde tegen de roeiers: 'Volg hen! Zorg dat we in de buurt blijven!' De roeiers sprongen op hun plaats en de Adem van Horus zette de achtervolging in.

Het leek erop dat de punt van Tanus' zwaard op dat moment het gewricht in de nekwervels van het beest gevonden en de zenuwen doorboord had. Het enorme beest verstijfde, rolde op zijn rug met alle vier zijn poten stijf uitgestrekt, zakte met een plons onder water en sleurde Lostris en Tanus met zich mee de diepte in.

Ik drong de jammerkreet die in mijn keel oprees terug en brulde een bevel naar het dek onder me. 'Strijk de riemen! Overvaar hen niet! Zwemmers naar de boeg!' Ik schrok van de kracht en de autoriteit van mijn eigen stem.

De voorwaartse gang van de galei werd geremd en voordat ik kon overwegen of wat ik deed wel verstandig was, liep ik aan het hoofd van een toegesneld groepje enorme krijgers over het dek. Ze zouden waarschijnlijk hebben gejuicht als ze een andere officier hadden zien verdrinken, maar zo niet bij hun Tanus.

Ikzelf had inmiddels mijn rok afgeworpen en was naakt. Onder andere omstandigheden zou zelfs de bedreiging met honderd zweepslagen mij er niet toe hebben kunnen brengen dit te doen, want ik heb maar één ander mens ooit de verwondingen laten zien die de staatsbeul mij zo lang geleden heeft toegebracht, en dat was degene die bevel had gegeven mij te castreren. Maar deze keer was ik mij volkomen onbewust van de zware verminking van mijn mannelijkheid.

Ik kan goed zwemmen en hoewel de gedachte aan zo'n dwaasheid me achteraf gezien doet huiveren, geloof ik oprecht dat ik over de verschansing in het door bloed gekleurde water zou zijn gedoken om te proberen mijn meesteres te redden. Toen ik bij de reling van het schip gereedstond, doken er echter in het water recht onder me twee hoofden op, zo dicht bij elkaar

als die van parende otters. Het ene had donker haar en het andere blond, maar ze brachten allebei het onwaarschijnlijkste geluid voort dat ik ooit had gehoord. Ze lachten. Ze gierden en proestten van het lachen terwijl ze naar de zijkant van het schip ploeterden, en ze hadden hun armen zo stijf om elkaar heen geslagen dat ik ervan overtuigd was dat ze reëel gevaar liepen elkaar te verdrinken.

Mijn diepe bezorgdheid maakte onmiddellijk plaats voor woede om deze lichtzinnigheid en om de afschuwelijke dwaasheid die ik bijna had begaan. Ik leek op een moeder wier eerste aandrift is haar verdwaalde kind een aframmeling te geven wanneer ze het heeft gevonden. Ik hoorde dat mijn stem de diepe, autoritaire klank van daarnet volledig was kwijtgeraakt en nu schrill en klaaglijk klonk. Ik was nog steeds bezig mijn meesteres met mijn befaamde welsprekendheid een uitbrander te geven toen zij en Tanus door een tiental willige handen uit het water aan boord werden gehesen.

‘Jij roekeloze, teugelloze, kleine wilde!’ voer ik tegen haar uit. ‘Jij onnadenkende, egoïstische, ongedisciplineerde deugniet! Je hebt me een belofte gedaan! Je hebt op de maagdelijkheid van de godin gezworen...’

Ze rende naar me toe en sloeg haar armen om mijn nek. ‘O Taita,’ riep ze, nog steeds proestend van het lachen. ‘Heb je gezien wat hij deed? Heb je gezien hoe Tanus me te hulp kwam? Was het niet de edelste daad waarvan je ooit getuige bent geweest? Hij leek wel de held in een van je allerbeste verhalen.’

Het feit dat ik op het punt had gestaan een soortgelijke heroïsche daad te verrichten, werd volkomen genegeerd en daardoor nam mijn ergernis alleen maar toe. Hier kwam nog bij dat ik me plotseling realiseerde dat Lostris haar rok was verloren en dat het koude, natte lichaam dat ze tegen me aan drukte volkomen naakt was. Ze toonde de onbeschaamde blikken van de officieren en manschappen de fraaiste, strakste billen van heel Egypte.

Ik pakte het eerste het beste schild op en hield dat voor onze naakte lichamen, terwijl ik tegen haar slavinnetjes schreeuwde dat ze een andere rok voor haar moesten halen. Hun gegiechel maakte mijn woede alleen maar groter. Zodra Lostris en ik weer netjes waren bedekt, begon ik tegen Tanus van leer te trekken.

‘En wat jou betreft, roekeloze schavuit die je bent, ik zal je aangeven bij heer Intef! Hij zal je de huid van je rug laten geselen.’

‘Dat zul je heus niet doen,’ zei Tanus lachend tegen me. Hij omhelsde me met een natte, gespierde arm, zo krachtig dat ik van de grond werd getild, ‘want hij zou jou net zo vrolijk laten geselen. Niettemin bedankt voor je bezorgdheid, oude vriend.’

Met zijn arm nog steeds om mijn schouder keek hij snel om zich heen en fronste zijn wenkbrauwen. De Adem van Horus was van de andere sche-

pen van het eskader gescheiden, maar de jacht was nu voorbij. Alle galeien, behalve de onze, hadden hun volle aandeel in de buit die de priesters ons hadden toegestaan al binnen.

Tanus schudde zijn hoofd. 'We hebben er niet het beste van gemaakt, hè?' gromde hij, en gaf een van zijn officieren bevel de vlag te hijsen ten teken dat het eskader moest terugkeren.

Toen forceerde hij een glimlach. 'Laten we samen een kruik bier drinken, want we zullen nu een poosje moeten wachten en dit is dorstig werk geweest.' Hij liep naar de voorstevan, waar de slavinnetjes Lostris overdreven veel aandacht schonken. Eerst was ik nog zo boos dat ik niet aan hun geïmproviseerde picknick op het dek wilde meedoen, en ik bleef met afstandelijke waardigheid op de achterstevan staan.

'Ach, laat hem maar een tijdje mokken,' hoorde ik Lostris luid tegen Tanus fluisteren, terwijl ze zijn beker opnieuw met schuimend bier vulde. 'De oude schat is vreselijk geschrokken, maar hij komt er wel overheen als hij honger krijgt. Hij houdt zo van lekker eten.'

Ze is een toonbeeld van onrechtvaardigheid, mijn meesteres. Ik mok nooit, ben geen smulpaap en was op dat moment nauwelijks dertig jaar, hoewel voor iemand van veertien iedereen boven de twintig een bejaarde is. Ik geef toe dat ik wat voedsel betreft de verfijnde smaak van een connaisseur heb. De gebraden wilde gans met vijgen die ze demonstratief liet zien, was een van mijn lievelingsgerechten, zoals ze heel goed wist.

Ik liet hen nog een tijdje langer lijden en pas toen Tanus me eigenhandig een kruik bier bracht en met al zijn charme probeerde me over te halen mee te komen, liet ik me vermurwen en me door hem naar de boeg leiden. Toch gedroeg ik me een beetje stug tegen hen, totdat Lostris me op de wang kuste en zo hard dat iedereen het kon horen zei: 'Mijn meisjes hebben me verteld dat je als een ervaren soldaat het bevel over het schip op je hebt genomen en dat je overboord zou zijn gedoken om me te redden. O Taita, wat zou ik ooit zonder jou moeten beginnen?' Toen pas glimlachte ik tegen haar en ik accepteerde de plak gans die ze me opdroeg. Het vlees was heerlijk en het bier was uitstekend. Toch at ik weinig, want ik moet op mijn figuur letten en haar schimpscheut van even daarvoor over mijn eetlust zat me nog steeds een beetje dwars.

Tanus' eskader was wijd door de lagune verspreid, maar begon zich nu te hergroeperen. Ik zag dat enkele van de andere galeien net als de onze schade hadden opgelopen. Twee schepen waren in de opwinding van de jacht tegen elkaar gebotst; vier andere waren door de prooidieren aangevallen. Toen ze zich hadden verzameld, voeren ze in een rij achter elkaar snel langs ons terwijl er vrolijke wimpels in hun masttop wapperden die de grootte van hun buit aangaven. De bemanningen hieven een gejuich aan

toen ze de Adem van Horus passeerden. Tanus groette hen met gebalde vuist en het Blauwe Krokodilvaandel in de masttop werd even neergelaten en weer gehezen, zodat het leek alsof we zojuist tegen alle verwachtingen in een grandioze overwinning hadden behaald. Het was misschien nogal kinderachtig machtsvertoon, maar ik voel me nog jong genoeg om van militair ceremonieel te genieten.

Zodra het voorbij was, nam het eskader zijn slagorde weer in en door behendig gebruik van hun roeispanten en stuurriemen behielden de schepen hun positie tegen het lichte briesje dat was opgestoken in. Natuurlijk waren de gedode nijlpaarden nog nergens te bekennen. Hoewel elke galei ten minste één nijlpaard had gedood, en sommige zelfs twee of drie, waren de karkassen allemaal naar de bodem gezonken. Ik wist dat Tanus er heimelijk ontevreden over was dat de Adem van Horus niet de succesvolste boot was geweest en dat ons langdurig treffen met de stier onze score tot dat ene dier had beperkt; hij was eraan gewend uit te blinken. In ieder geval was hij niet zo uitbundig als gewoonlijk. Hij liet ons spoedig op de boeg achter en ging leidinggeven aan de reparaties aan de romp van de Adem van Horus.

Door de aanval van de stier was de houten scheepswand onder water opengespleten, en we maakten zo veel water dat we het ruim met leren emmers constant moesten leeghozen. Dit was een zeer inefficiënte methode, die de mannen afleidde van hun taak als roeiers en krijgers. Daarin moest toch zeker verbetering aan te brengen zijn?

Dus terwijl we wachtten tot de karkassen van de dode beesten boven zouden komen drijven, liet ik een van de slavinnetjes het mandje met mijn schrijfgerei halen. Na enig nadenken begon ik een idee uit te werken waarbij het water mechanisch uit de ruimen van een gevechtsgalei in actie zou worden verwijderd. Bij deze methode, die was gebaseerd op hetzelfde principe als de sjadoef, zou niet de halve bemanning hoeven mee te helpen. Ik dacht dat met dit systeem twee mannen de emmers zouden kunnen ophalen in plaats van twaalf, zoals nu het geval was.

Toen ik met de tekening klaar was, dacht ik na over de botsing die de schade had veroorzaakt. Historisch gezien werd in de strijd tussen eskaders galeien op de rivier dezelfde tactiek gebruikt als bij een treffen op het land. De schepen gingen langsrij liggen en bestookten elkaar met salvo's pijlen. Vervolgens probeerde men het vijandelijke schip te enteren, aan boord te klimmen en de strijd met het zwaard te beslechten. De kapiteins van de galeien probeerden altijd aanvaringen te vermijden omdat dat als slecht zeemanschap werd beschouwd.

Maar als je nu eens..., dacht ik plotseling, en ik begon een galei met een versterkte boeg te tekenen. Toen het idee vaste vorm aannam, voegde ik er onder de waterlijn een hoorn aan toe, zoals die van de neushoorn. De hoorn

zou uit hardhout gesneden en met brons bekleed kunnen worden. De punt ervan zou vooruit en iets naar beneden gericht zijn, zodat hij in de romp van een vijandelijk vaartuig zou kunnen worden gedreven. Ik was zo verdiept in mijn ontwerp dat ik niet hoorde dat Tanus achter me was komen staan. Hij griste de papyrusrol uit mijn handen en bestudeerde hem gretig.

Natuurlijk begreep hij onmiddellijk waarmee ik bezig was. Toen zijn vader zijn vermogen had verloren, had ik alles gedaan wat in mijn macht lag om een rijke beschermheer te vinden die ervoor zou zorgen dat hij in een van de tempels tot wijze zou kunnen worden opgeleid. Ik geloofde namelijk oprecht dat hij onder mijn begeleiding alle kans had zich tot een van de grote geesten van Egypte te ontwikkelen en misschien in de loop van de tijd het niveau zou kunnen bereiken van Imhotep, die duizend jaar geleden die eerste schitterende piramides in Sakkara had gebouwd.

Ik was daarin vanzelfsprekend niet geslaagd, want dezelfde kwaadaardige en verraderlijke vijand die Tanus' vader kapotgemaakt had, had zich ten doel gesteld om ook Tanus zelf te dwarsbomen. Niemand in het land kon zijn desastreuze invloed weerstaan. Dus had ik Tanus in plaats daarvan geholpen om in het leger te komen. Ondanks mijn teleurstelling en bezwaren was dit zijn eigen keuze geweest; hij wilde het al sinds hij voor het eerst rechtop kon staan en tegen de andere peuters op het speelterrein met een houten zwaard zwaaide.

'Bij de karbonkels op Seths billen,' riep hij nu uit, terwijl hij mijn tekeningen bestudeerde. 'Jij en die ontwerpen van je zijn voor mij evenveel waard als tien eskaders.'

Tanus' nonchalante, blasfemische gebruik van de naam van de grote god Seth verontrust me altijd. Want hoewel Horus onze god is, vind ik het niet passend om welk lid van het pantheon van Egyptische goden ook zo duidelijk aanstoot te geven. Persoonlijk zal ik nooit langs een tempel lopen zonder te bidden of een klein offer te brengen, hoe onaanzienlijk of onbelangrijk de god die de tempel herbergt ook is. Ik vind dat gewoon een kwestie van gezond verstand en bovendien een goede verzekering. Het aantal vijanden dat iemand onder de mensen heeft, is vaak al zo groot dat het onverstandig is om er opzettelijk onder de goden nog meer te maken. Seth bewijs ik bijzonder veel respect, want zijn geduchte reputatie boezemt mij angst in. Ik vermoed dat Tanus dat weet en het opzettelijk doet, om me te plagen. Zijn lof gaf me nu echter zo'n warm gevoel dat ik mijn onbehagen snel was vergeten.

'Hoe doe je het toch?' vroeg hij. 'Ik ben de krijgsman en vandaag heb ik precies hetzelfde gezien als jij. Waarom heb ik niet hetzelfde idee gekregen?'

Er ontstond onmiddellijk een levendige discussie tussen ons over mijn ontwerpen, waarin we helemaal opgingen. Natuurlijk wilde Lostris ook

graag meepraten en ze voegde zich bij ons. Haar dienstmaagden hadden haar haar gedroogd, er opnieuw een vlecht in gelegd en haar make-up opnieuw aangebracht. Ik werd afgeleid door haar liefalligheid, vooral omdat ze naast me ging staan en nonchalant een slanke arm op mijn schouder legde. Ze zou in het openbaar een echte man nooit zo hebben aangeraakt, want dat zou indruisen tegen de gewoonte en de eerbaarheid. Maar ik ben dan ook geen echte man, en hoewel ze tegen mij aan leunde, bleef haar blik op Tanus' gezicht gericht.

Haar obsessie met hem dateert uit de tijd dat ze net had leren lopen. Ze had bewonderend achter de hooghartige tienjarige Tanus aan gewaggeld en geprobeerd getrouwd alles wat hij deed of zei te imiteren. Wanneer hij spuwde, spuwde zij ook, en wanneer hij vloekte, brabbelde zij dezelfde vloek. Op een bepaald moment had Tanus zich bitter bij me beklagd: 'Kun je niet zorgen dat ze me met rust laat, Taita? Ze is nog maar een baby!' Het viel me op dat hij zich nu helemaal niet meer beklagde.

Ten slotte werden we onderbroken door een uitroep van de uitkijk op de boeg. We haastten ons allemaal naar voren en keken gretig uit over de lagune. Het eerste karkas was komen bovendrijven. De gassen hadden de ingewanden van het dier gevuld en zijn buik, die opgeblazen was als een kinderballon die van een geitenblaas was gemaakt, kwam het eerst boven water. Het dier deinde op het water op en neer met alle vier zijn poten stijf gestrekt. Een van de galeien voer er snel heen om het binnen te halen. Een matroos klauterde overboord en bevestigde een touw aan een van de poten. Zodra dit was gebeurd, sleepte de galei het achter zich aan naar de oever in de verte.

Overall om ons heen kwamen de kadavers nu boven water. De galeien verzamelden ze en sleepten ze weg. Tanus bond twee dieren met een tros vast aan de achtersteven. De roeiers moesten hard aan de riemen trekken om ze door het water te slepen.

Toen we de kust naderden, schermde ik mijn ogen met mijn hand af tegen de zon en tuurde vooruit. Het leek wel alsof alle mannen, vrouwen en kinderen van Boven-Egypte op de oever op ons wachtten. Het was een grote menigte die danste en zong en met palmladeren wuifde om de binnenkomende vloot te verwelkomen. De onophoudelijke beweging van hun witte mantels leek op de branding tijdens een storm die op de rand van de vredige lagune brak. Iedere keer dat een galei aan de oever aanlegde, waadden groepjes mannen, slechts in korte lendendoeken gekleed, tot hun oksels het water in om touwen aan de opgeblazen karkassen te bevestigen. In hun opwindung vergaten ze even de immer aanwezige dreiging van de krokodillen die in het doorzichtige groene water op de loer lagen. Ieder seizoen verslonden deze meedogenloze draken honderden van onze mensen. Soms zijn

ze zelfs zo brutaal dat ze snel het droge land op komen om een kind dat dicht bij de rand van het water speelt of een vrouw die kleren wast of water put voor haar gezin, te grijpen.

Nu waren de mensen door hun intense verlangen naar vlees maar in één ding geïnteresseerd. Ze grepen de touwen en trokken de karkassen aan land. Terwijl deze de modderige oever op gleden, lieten tientallen kleine zilverkleurige vissen die zich in de open wonden aan het vlees te goed hadden gedaan te laat los en werden samen met de karkassen uit het water getrokken. Terwijl ze op de modderige oever spartelden en trilden, leken ze op sterren die op de aarde waren gevallen.

Mannen en vrouwen met messen of bijlen in hun hand krioelden als mieren over de kadavers. In een delirium van begeerte krijsten en grauwden ze naar elkaar als gieren en hyena's bij de achtergelaten prooi van een leeuw, en ze ruzieden over ieder stukje terwijl ze op de reusachtige karkassen inhakten. Geisers van bloed en botsplinters spoten omhoog en door hun onvoorzichtigheid gleden de messen en bijlen geregeld weg. Vanavond zouden er lange rijen gewonden met afgehakte vingers en sneden tot op het bot voor de tempel staan wachten tot de priesters hen zouden behandelen.

Ik zou het die avond ook druk krijgen, want in sommige delen van de stad heb ik een reputatie als arts die zelfs die van de priesters van Osiris overtreft. In alle bescheidenheid moet ik toegeven dat die reputatie niet geheel ongegrond is, en Horus weet dat mijn honorarium veel schappelijker is dan dat van de heilige mannen. Heer Intef staat mij toe een derde van alles wat ik verdien voor mezelf te houden. Daarom ben ik ondanks mijn positie van slaaf niet onvermogen.

Vanaf de toren op de achtersteven van de Adem van Horus keek ik naar de pantomime van menselijke zwakheid die onder me werd opgevoerd. Het is de bevolking traditioneel toegestaan zich op het strand vol te eten aan het vlees van de gedode dieren, zolang niets van de buit wordt meegenomen. Omdat we in een land wonen dat door de grote rivier vruchtbaar wordt gemaakt, zijn onze mensen goed gevoed. Het hoofdvoedsel van de armere klassen is graan en er gaan soms maanden voorbij zonder dat ze een hap vlees in hun mond krijgen. Bovendien is het feest een tijd waarin de mensen zijn bevrijd van alle gebruikelijke beperkingen die hun in hun dagelijkse leven worden opgelegd. Zij mochten zich te buiten gaan aan voedsel en drank en hun vleselijke lusten botvieren. Veel van hen zouden de volgende morgen pijn in hun hoofd en hun maag hebben en hun huwelijkspartner zou hen verwijten naar het hoofd slingeren, maar dit was de eerste dag van het feest en ze gaven zich ongeremd aan hun eetlust over.

Ik glimlachte toen ik een moeder die tot aan haar middel naakt was en van top tot teen onder het bloed en het vet zat, uit de buikholte van een

nijlpaard zag opduiken met een druipend brok lever in haar handen. Ze wierp het een van haar nakomelingen toe, die midden in de duwende, schreeuwende meute kinderen stond die het karkas omringde. De vrouw dook terug in het inwendige van het beest en het kind schoot weg naar een van de honderden kookvuren langs de oever. Daar griste een oudere broer het brok lever uit zijn handen en gooide het op de kolen, terwijl een groep jongere deugnieten zich kwijlend als jonge hondjes naar voren drong.

Het oudste kind trok het nauwelijks geroosterde brok lever met een groen takje van het vuur en zijn broer en zusters vielen erop aan en verslonden het. Zodra het op was begonnen ze om meer te schreeuwen, terwijl het vet en het sap over hun gezicht liepen en van hun kin dropen. Vele van de jongere kinderen hadden waarschijnlijk nog nooit eerder het heerlijke vlees van de rivierkoe geproefd. Het vlees is zoet en mals en fijn van structuur, maar bovenal is het vet, vetter dan rund- of zebra-vlees, en de mergpijpen zijn echt een delicatessen die de grote god Osiris zelf waardig is. Onze mensen snakken naar dierlijk vet en de smaak ervan maakte hen wild. Ze prop-ten zich vol en op deze dag hadden ze daar recht op.

Ik was blij dat ik van de zwelgende menigte vandaan kon blijven; ik wist dat de baljuws van heer Intef de beste stukken en mergpijpen voor de keukens van het paleis zouden bemachtigen, waar de koks voor mij persoonlijk een heerlijk bord zouden bereiden. In de huishouding van de vizier kom ik voor alle anderen, zelfs voor zijn hofmeester en de commandant van zijn lijfwacht, die beiden vrijgeboren zijn. Natuurlijk wordt er nooit openlijk over gesproken, maar iedereen erkent stilzwijgend mijn bevoorrechte en superieure positie en weinigen durven die aan te vechten.

Ik keek naar de baljuws terwijl ze aan het werk waren en het deel opeisten van mijn heer, de gouverneur en grootvizier van alle tweeëntwintig provincies van Boven-Egypte. Ze zwaaiden met hun lange stokken met de bedrevenheid die uit langdurige oefening voortkomt, sloegen op iedere blote rug en alle blote billen die zich als doelwit aanboden, en schreeuwden hun bevelen.

De ivoren tanden van de dieren waren voor de viziers, en de baljuws verzamelden ze allemaal. Ze waren even waardevol als de olifantstanden die als handelswaar naar Egypte worden gebracht uit het land Koesj, dat voorbij de cataracten ligt. De laatste olifant in ons Egypte is ongeveer duizend jaar geleden gedood tijdens het bewind van een van de farao's van de Vierde Dynastie; dat vermelden de hiërogliefen op de stèle van zijn tempel tenminste met misplaatste trots. Natuurlijk werd van mijn heer verwacht dat hij een deel van de buit van de jacht zou geven aan de priesters van Hapi, die in naam de herders van de kudde rivierkoeien van de godin zijn. De grootte van dat deel werd echter door mijn heer bepaald, en omdat ik de gehele

boekhouding van het paleis deed, wist ik waar het leeuwendeel van het kostelijke vlees terecht zou komen. Heer Intef bezondigt zich niet aan onnodige edelmoedigheid, zelfs niet tegenover een godin.

De huiden van de nijlpaarden behoorden aan het leger toe. Er zouden schilden van worden gemaakt voor de officieren van de garderegimenten. De kwartiermeesters van het leger hielden toezicht op het villen van de dieren en de omgang met de huiden, die bijna zo groot waren als een bedoelientent.

Het vlees dat niet op de oever kon worden opgegeten, zou gepekeld, gerookt of gedroogd worden. Men zou doen alsof het gebruikt werd om het leger, de leden van de gerechtshoven, de priesters en andere ambtenaren te voeden. In werkelijkheid zou echter een groot deel ervan in het geheim verkocht worden, en de opbrengsten zouden uiteraard in de geldkisten van mijn meester verdwijnen. Zoals ik al eerder heb gezegd, was mijn meester op de Faraon na de rijkste man in Boven-Egypte, en hij werd nog elk jaar rijker.

Ik hoorde opnieuw tumult achter me en draaide me snel om. Tanus' eskader was nog steeds in actie. De galeien werden evenwijdig aan de kust in slagorde gebracht, maar ze bleven er vijftig meter vandaan, op de grens van het diepere water. Op elk schip stonden harpoeniers bij de reling met hun wapen naar beneden op het water gericht.

Het bloed en de kadavers in het water hadden krokodillen aangelokt. Niet alleen uit de hele lagune, maar zelfs helemaal uit de hoofdstroom van de Nijl waren ze naar het feestmaal komen aanzwermen. De harpoeniers wachtten hen op. De relatief kleine bronzen punt van de lange harpoenen was voorzien van scherpe weerhaken, en door een oog erin was een sterk touw van vlasdraad gehaald.

De bedrevenheid van de harpoeniers was bepaald indrukwekkend. Als een van deze geschubde sauriërs zwaaiend met zijn gekamde staart als een lange donkere schaduw geruisloos en dodelijk door het groene water gleeed, wachtten ze hem op. Ze lieten de krokodil onder de galei door zwemmen, en als hij dan aan de andere kant bovenkwam, leunde de harpoenier naar voren over de reling en stak toe.

Het was geen krachtige steek, maar een bijna subtiel stootje met de lange stok. De bronzen kop was zo scherp als de naald van een chirurg en hij werd diep onder de dikke, geschubde huid van de krokodil gestoten. De harpoenier richtte op de achterkant van de nek en hij stak met zo'n bedrevenheid toe dat vaak de ruggengraat werd doorboord, waardoor het dier onmiddellijk stierf.

Als de stoot echter zijn doel miste, begon de gewonde krokodil zo wild te bewegen dat het leek of het water explodeerde. De harpoeniers maakten

dan een draaiende beweging met de harpoen, waardoor de kop van de steel losraakte en in de gepantserde nek van het reptiel begraven bleef. Daarna hielden vier mannen het dier aan het vlastouw vast om zijn stuiptrekkingen onder controle te houden. Als het een grote krokodil was – en sommige waren vier keer zo lang als een man die zich op de grond had uitgestrekt – werden de windingen van het touw rokend over het dolboord getrokken en raakten de handpalmen van de mannen die probeerden het touw vast te houden verschroeid.

Als dit gebeurde, staakte zelfs de hongerige menigte op het strand een poosje haar activiteiten om de mannen op de boot toe te juichen en aan te moedigen. Ze bleven dan toekijken tot de krokodil ten slotte werd bedwongen of tot het touw met het knallende geluid van een zweepslag brak en de matrozen achterover op het dek vielen. Maar meestal hield het stevige vlastouw het wel. Zodra de bemanning erin slaagde de kop van het reptiel naar zich toe te draaien, kon het niet langer in het diepe water wegzwemmen. Ze konden de krokodil dan in een werveling van schuim en wit water naar de zijkant van het schip trekken, waar een andere groep met knuppels gereedstond om de steenharde schedel in te slaan.

Toen de karkassen van de krokodillen op de oever werden gesleept, ging ik aan land om ze te onderzoeken. De vilders van Tanus' regiment waren al aan het werk.

De grootvader van onze huidige koning had het regiment de ere naam 'de Garde van de Blauwe Krokodil' gegeven en de gardisten het vaandel van de Blauwe Krokodil verleend. Hun wapenrusting is gemaakt van de hoornige huiden van deze draken. Als deze op de juiste manier worden behandeld en gelooid, worden ze zó hard dat ze een pijl kunnen tegenhouden en het scherp van een zwaard kunnen doen ombuigen. De huid is veel lichter dan metaal en in de woestijnzon veel koeler om te dragen. Tanus met zijn met struisvogelveren versierde helm van krokodillenleer op zijn hoofd en zijn gepolijste en met bronzen rozetten bezette borstplaat van hetzelfde materiaal biedt een aanblik die het hart van een vijand met angst zal vervullen, en zal maken dat ieder meisje dat hem aankijkt vlinders in haar buik krijgt.

Terwijl ik van ieder karkas de lengte en de omtrek mat en noteerde en naar de vilders keek, voelde ik geen greintje medelijden met deze afzichtelijke monsters. Volgens mij is er geen weerzinwekkender beest in de natuur dan de krokodil, afgezien misschien van de giftige aspisadder.

Mijn afkeer werd nog honderd keer groter toen een vilder de buik van een van de grootste van deze groteske dieren opensneed en de gedeeltelijk verteerde overblijfselen van een jong meisje in de modder gleden. De krokodil had haar hele bovenlichaam vanaf het middel opgeslokt. Hoewel het vlees zacht en deegwit was geworden door de spijsverteringssappen en op de

schedel begon los te laten, was haar keurig gevlochten en opgerolde knotje boven het afschuwelijke, geruïneerde gezicht nog geheel intact. Een ander macaber detail was dat ze nog een halssnoer om haar nek en mooie armbanden van rode en blauwe kralen om haar skeletachtige polsen had.

Zodra dit gruwelijke overblijfsel tevoorschijn was gehaald, klonk er een gil die zo hoog en hartverscheurend was dat het geroezemoes van de menigte erdoor werd overstemd. Een vrouw drong zich tussen soldaten door en liet zich op haar knieën naast het meelijwekkende stoffelijk overschot vallen. Ze verscheurde haar kleding en barstte uit in een verschrikkelijk geweeklaag.

‘Mijn dochter! Mijn kleine meid!’ Het was dezelfde vrouw die de vorige dag naar het paleis was gekomen om te vertellen dat haar dochter werd vermist. De ambtenaren hadden haar verteld dat het kind waarschijnlijk ontvoerd en als slavin verkocht was door een van de bandietenbenden die het platteland terroriseerden. Deze benden waren een macht van betekenis in het land gaan vormen; ze ondernamen op klaarlichte dag schaamteloos hun rooftochten tot aan de poorten van onze steden. De paleisambtenaren hadden de vrouw gezegd dat ze niets konden doen om haar dochter terug te krijgen, want de benden onttrokken zich volledig aan het gezag van de staat.

Ditmaal was hun trieste voorspelling ongefundeerd gebleken. De moeder had de sieraden herkend die het pathetische lijkje nog steeds tooiden. Mijn hart ging uit naar de getroffen vrouw en ik liet een slaaf een lege wijnkruik halen. Hoewel de vrouw en het kind allebei vreemden voor me waren, kon ik niet voorkomen dat de tranen in mijn ogen opwelden toen ik haar hielp de overblijfselen te verzamelen en in de kruik te stoppen zodat het kind een fatsoenlijke begrafenis zou kunnen krijgen.

Terwijl ze met de kruik tegen haar borst gedrukt de menigte onverschillige feestvierders binnenwankelde, overdacht ik dat de geest van het kind nooit onsterfelijkheid aan gene zijde van het graf zou kunnen vinden, al zou de moeder nog zo veel riten en gebeden aan haar dochter opdragen en al zou ze de ontstellend hoge kosten van de meest rudimentaire mummificatie kunnen betalen. Daarvoor is het nodig dat het lijk intact is voor de balseming. Ik voelde diep met de ongelukkige moeder mee. Het is een zwakheid van me dat ik zo vaak moet jammeren, dat ik me de zorgen en het verdriet aantrek van iedere ongelukkige die mijn pad kruist. Het zou gemakkelijker zijn als ik harder was en een cynischer instelling zou hebben.

Zoals altijd wanneer ik droevig of van streek ben, pakte ik mijn penseel en papyrus en begon alles wat om me heen gebeurde erop vast te leggen. Ik beschreef het werk van de harpoeniers, de zwaargetroffen moeder, het villen en het slachten van de dode rivierkoeien en de krokodillen op het strand en het bandeloze gedrag van de feestende, zwelgende bevolking.